QASHQADARYO VILOYATINGNING TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020-yil yanvar uchun ma`lumot)

Viloyatning tashqi iqtisodiy faoliyati, Xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o`z ta`sirini o`tkazadi.

Viloyatimizda olib borilayotgan islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o`sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, Viloyatning eksport salohiyatini oshirish bo`yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko`proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo`ladi.

Viloyatning bu borada so`nggi yillarda amalga oshirayotgan eksportni rag`batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta`minlash maqsadida amalga oshirilayotgan islohotlar 2020-yil yanvar oyi viloyatning tashqi savdo aylanmasini (matnda TSA) 38,7 mln. AQSh dollariga yetishini va 2019-yilga nisbatan 3,6 mln. AQSh dollariga yoki 10,2 % ga oshishini ta`minladi.

QASHQADARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI (mln. AQSh dollari)

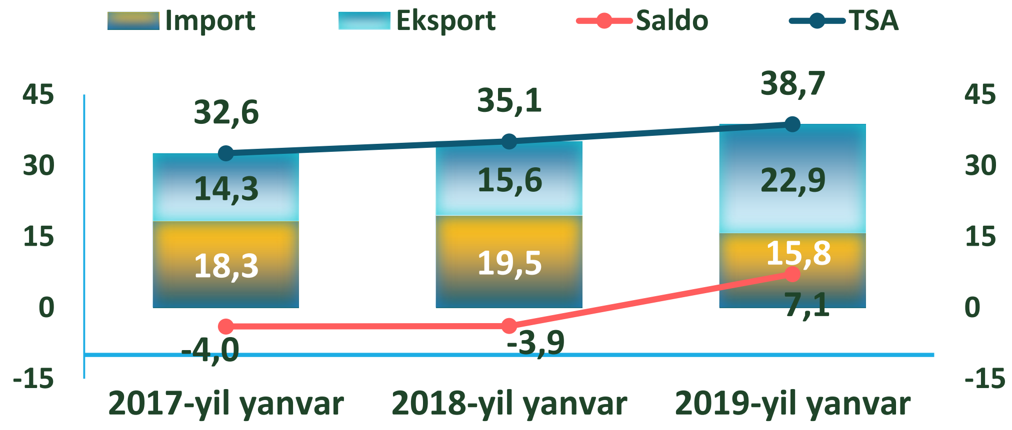

TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (mln. AQSh dollari)

TSAda eksport hajmi 22,9 mln. AQSh dollariga (o`sish sur`ati – 147,4 %) va import hajmi 15,8 mln. AQSh dollariga yetdi. Hisobot davrida 7,2 mln. AQSh dollari qiymatida aktiviv tashqi savdo balansi qayd etildi.

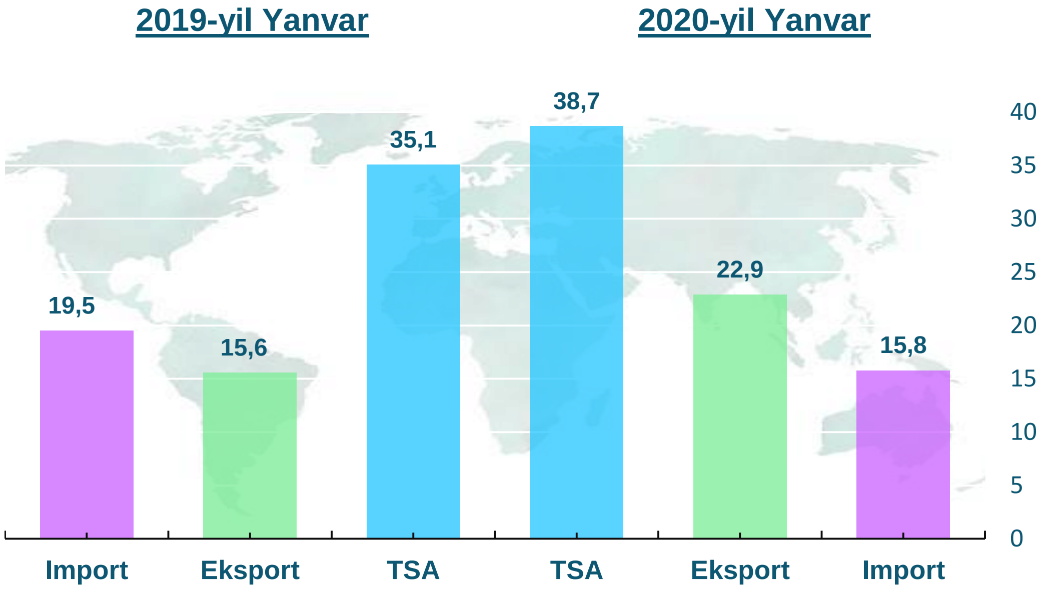

So`nggi yillarda davlatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishni, eksportni qo`llab-quvvatlash, import o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida eksport tarkibida sezilarli o`zgarishga erishildi.

Qashqadaryo viloyati jahonning 40 dan ortiq davlatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respubliksida (23,7 %), Rossiya Federatsiyasida (13,0 %), Afg'oniston (10,1 %), Turkiyada (8,7 %), Eron, Islom Respublikasida (7,1 %) va Belarusiyada (6,7 %) qayd etilgan.

QASHQADARYO VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI BO`LGAN DAVLATLAR (2020-yil yanvar ming. AQSh dollari, ulush %)

Top-10 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulush, %
Xitoy Xalq Respubliksi	9186,1	4357,2	4828,9	23,7
Rossiya Federatsiyasi	5023,2	2514,9	2508,3	13,0
Afg'oniston	3918,6	3918,6	-	10,1
Turkiya	3366,3	2685,4	680,8	8,7
Eron, Islom Respublikasi	2737,5	2703,6	33,9	7,1
Belarusiya	2580,4	-	2580,4	6,7
Pokiston	1992,4	1992,4	-	5,1
Indoneziya	1438,5	1438,5	-	3,7
Qozog'iston	1341,5	1117,2	224,3	3,5
Qirg'iziston	1204,0	151,2	1052,8	3,1

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo`yicha asosiy xamkor davlatlar Xitoy Xalq Respublika (9186,1 ming. AQSh dollari), Rossiya (5023,2 ming. AQSh dollari), Afg'oniston (3918,6 ming. AQSh dollari), Turkiya (3366,2 ming. AQSh dollari) va Belarussiya (2580,4 ming. AQSh dollari) bu esa jami tashqi savdo aylanmasining 62,2 % ni tashkil qildi.

QASHQADARYO VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI BO`LGAN DAVLATLAR (2020-yil yanvar ming AQSh dollari, ulush %)

Davlatlar	2018-yil yanvar	2019-yil yanvar	2020-yil yanvar
Xitoy Xalq Respublika	**5482,7**	**12142,4**	**9186,1**
Eksport	1844,6	2109,5	4357,2
Import	3638,1	10032,9	4828,9
Saldo	-1793,5	-7923,4	-471,7
Rossiya	**3742,4**	**3900,4**	**5023,2**
Eksport	1391,7	1997,4	2514,9
Import	2350,7	1903	2508,3
Saldo	-959	94,4	6,6
Afg'oniston	**1470,6**	**239,9**	**3918,6**
Eksport	1470,6	239,9	3918,6
Import	-	-	-
Saldo	1470,6	239,9	3918,6
Turkiya	**2726**	**6700,5**	**3366,2**
Eksport	1750,8	5838,6	2685,4
Import	975,2	861,9	680,8
Saldo	775,6	4976,7	2004,6
Eron	**3108,8**	**885,1**	**2737,5**
Eksport	3074,1	808,1	2703,6
Import	-	77	33,9

Davlatlar	2018-yil yanvar	2019-yil yanvar	2020-yil yanvar
Saldo	3074,1	731	2669,6
Belarusiya	**422,6**	**49,5**	**2580,4**
Eksport	20,9	-	-
Import	401,7	49,5	2580,4
Saldo	-380,8	-49,5	-2580,4
Pokiston	**12**	**578,8**	**1992,4**
Eksport	12	436,7	1992,4
Import	-	142,1	-
Saldo	12	294,6	1992,4

QASHQADARYO VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI BO`LGAN DAVLATLAR (2020-yil yanvar ming. AQSh dollari, ulush %)

Davlatlar	2018-yil yanvar	2019-yil yanvar	2020-yil yanvar
Indoneziya	**2297,3**	**2512,2**	**1438,5**
Eksport	2297,3	2512,2	1438,5
Import	-	-	-
Saldo	2297,3	2512,2	1438,5
Qozog'iston	**2524,9**	**1490,8**	**1341,5**
Eksport	856,3	770,6	1117,2
Import	1668,6	720,2	224,3
Saldo	-812,3	50,4	892,9
Qirg'iziston	**119,5**	**652,7**	**1204**
Eksport	71	652,7	151,2
Import	48,5	-	1052,8
Saldo	22,5	652,7	-901,6
Hindiston	**130,2**	**20**	**741,4**
Eksport	-	20	75,3
Import	130,2	-	666,1
Saldo	-130,2	20	-590,8

Davlatlar	2018-yil yanvar	2019-yil yanvar	2020-yil yanvar
Italiya	40,4	274,8	706,4
Eksport	-	-	-
Import	40,4	274,8	706,4
Saldo	-40,4	-274,8	-706,4
Germaniya	1172,9	206,5	664,8
Eksport	-	-	15,4
Import	1172,9	206,5	649,4
Saldo	-1172,9	-206,5	-634
Ukraina	**599,7**	**2589,2**	**603,6**
Eksport	33	9,3	542,2
Import	566,7	2579,9	61,4
Saldo	-533,7	-2570,6	480,9

QASHQADARYO VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI BO`LGAN DAVLATLAR (2020-yil yanvar ming AQSh dollari)

Davlatlar	2018-yil yanvar	2019-yil yanvar	2020-yil yanvar
Koreya respublikasi	**-**	**1024,2**	**533,6**
Eksport	-	0,1	0,4
Import	-	1024,1	533,2
Saldo	-	-1024,1	-532,8
Litva	152,4	221,1	433,5
Eksport	152,4	-	82,7
Import	-	221,1	350,8
Saldo	152,4	-221,1	-268,1
Malayziya	**-**	**-**	**433**
Eksport	-	-	433
Import	-	-	-
Saldo	-	-	433
Tojikiston	**629,3**	**61,9**	**378,6**

QASHQADARYO VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI BO`LGAN DAVLATLAR (2020-yil yanvar ming AQSh dollari)

Davlatlar	2018-yil yanvar	2019-yil yanvar	2020-yil yanvar
Eksport	629,3	0,1	378,6
Import	-	61,8	-
Saldo	629,3	-61,7	378,6
Avstraliya	**-**	**-**	**378**
Eksport	-	-	0
Import	-	-	378
Saldo	-	-	-378
Singapur	**0,3**	**82,5**	**216**
Eksport	0,3	82,5	216
Import	-	-	-
Saldo	0,3	82,5	216

QASHQADARYO VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020-yil yanvar mln AQSh dollari)

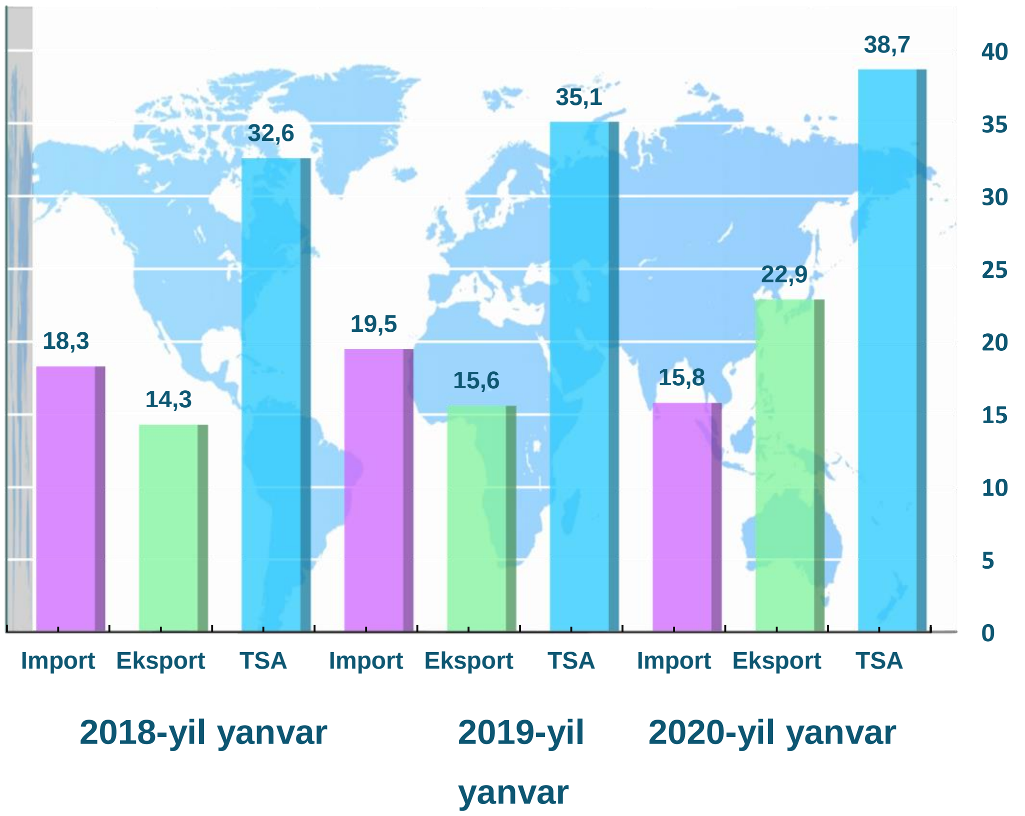

Qasqadaryo viloyatining TSA dinamikasi tahlili 2020-yilda o`tgan yillarga nisbatan eksport va import hajmlarini o`sishini ko`rsatdi. 2019-yilga nisbatan TSA 10,2 foizga oshdi eksportga (47,4 foizga o'sdi) nisbatan tezroq o`sdi.

TSAning uchdan bir qismini MDH davlatlari tashkil etib, so`nggi yillarga nisbatan asta-sekin kamayish tendensiyasi kuzatilmoqda. Bu esa o`z navbatida boshqa xorijiy davlatlar bilan iqtisodiy munosabatlarning kengayayotganidan dalolat bermoqda.

Viloyatmizda tashqi savdoni qo`llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo`yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida 2020-yil yanvar oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 29,2 %ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasi o`tgan yilga nisbatan o`sish 125,0 %ni tashkil etdi.

QASHQADARYO VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020-yil yanvar ming AQSh dollari,)

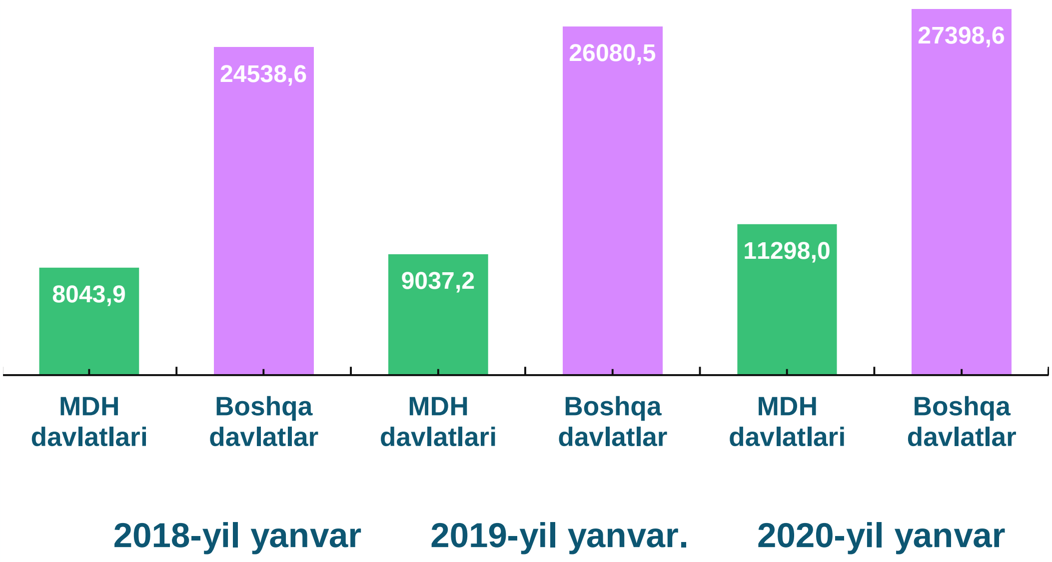

Boshqa xorijiy davlatlarning TSAsi 2020-yilda MDH davlatlariga nisbatan tezroq o`sdi (o`sish sur`ati 129,7 %) va jami TSAdagi ulushi 70,8 %ni tashkil etdi.

QASHQADARYO VILOYATINING EKSPORTI (2020-yil yanvar)

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror o`sishiga ko`maklashadi va bu o`z navbatida ma`lum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Viloyatning eksport salohiyatini oshirish, eksportyorlarni davlat tomonidan qo`llab-quvvatlash, eksportbop mahsulotlarni nomenklaturasini kengaytirish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar eksportyorlar sonini 30 dan ortiq va ular tomonidan 22,9 mln. AQSh dollari qiymatdagi (2019-yilga nisbatan o`sish 47,4%) tovar va xizmatlar eksport qilinishini ta`minladi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,2 %ni tashkil etib, ular asosan to`qimachilik buyumlari (16,3 %), oziq-ovqat mahsulotlari (15,3 %, aksariyat meva-sabzavot – 11,7 %), kimyo mahsulotlari va buyumlari (15,4 %), energiya manbalari (14,1 %), Qora va rangli metall (0,1 %) hamda boshqalar (37,0 %) hissasiga to`g`ri kelmoqda.

EKSPORT TARKIBI (2020-yil yanvar, ulush %)

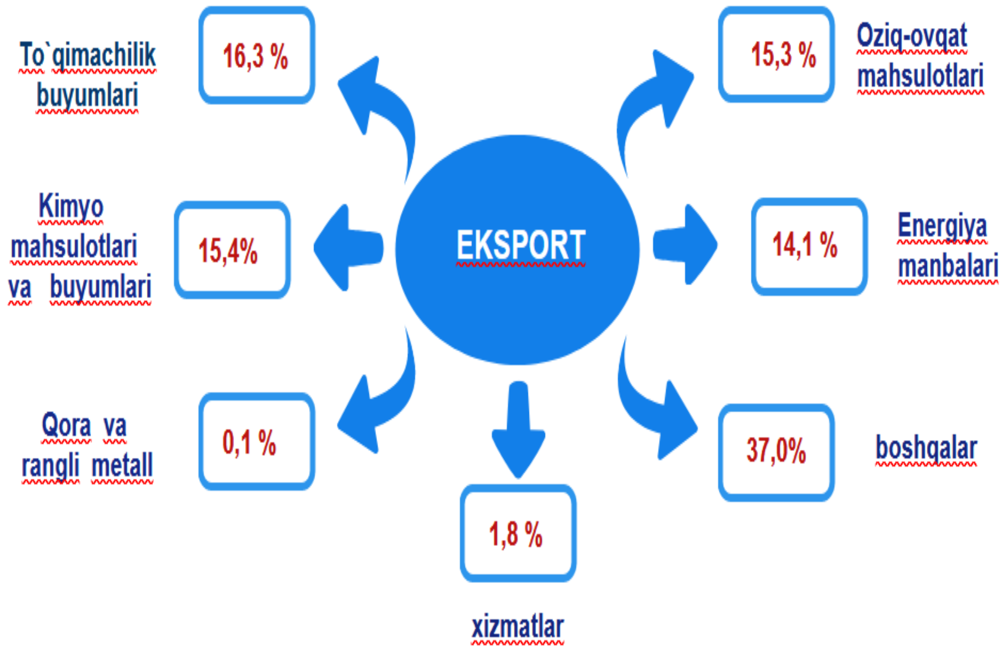

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI (2020-yil yanvar)

Tarkibi	Ming AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, %		
	Jami	MDH davlat-lari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlat-lari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	**22934,6**	**4829,5**	**18105,1**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:						
Paxta tolasi	3728,4	-	3728,4	16,3	-	20,6
Oziq-ovqat mahsulotlari	512,1	752,1	2760,0	15,3	15,6	15,3
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	521,5	1567,8	1953,7	5,4	32,5	10,8
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	31,7	31,7	0,0	0,1	0,7	0,0
Qora metallar va undan tayyorlangan buyumlar	241,6	444,4	2797,2	4,1	9,2	15,4
Mashina va asbob-uskunalar hamda ularning qismlari	-	-	-	-	-	-
Xizmatlar	416,7	235,0	181,7	1,8	4,9	1,0
Boshqalar	8482,6	1798,5	6684,1	37,0	37,1	36,9

MDH davlatlari va boshqa davlatlarga eksportning yo`nalishi bo`yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH davlatlariga eksportning 37,8 % xizmatlar hissasiga to`g`ri kelmoqda, keyingi o`rinlarda eksport hajmi bo`yicha Kimyo mahsulotlari va buyumlarilari hamda meva-savzavot va to`qimachilik mahsulotlariga to`g`ri kelmoqda.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING O`SISH SUR`ATLARI (2020-yil yanvar)

Tarkibi	O`tgan yilga nisbatan, %		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	**147,4**	**140,0**	**149,5**
shu jumladan:			
Paxta tolasi	-	-	-
Oziq-ovqat mahsulotlari	76,5	108,7	70,8
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	95,8	134,9	77,8
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	17,6 м.	4,4 м.	33,9 м.
Qora metallar va undan tayyorlangan buyumlar	-	-	-
Rangli metallar va undan tayyorlangan buyumlar	-	-	-
Mashina va asbob-uskunalar hamda ularning qismlari	-	-	-
Xizmatlar	112,6	80,0	2,4 м.
Boshqalar	125,8	149,9	120,6

2020-yilda eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko`rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o`zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta`kidlash joizki, 2019-yilga nisbatan, qora va rangli metallar, paxta tolasi hamda mashina va asbob uskunalardan tashqari barcha tovar va xizmatlarda o`sish kuzatildi.

EKSPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI ULUSHI, % (2020-yil yanvar)

Tarkibi	2018-yil yanvar	2019 yil yanvar	2020-yil yanvar
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Paxta tolasi	21,3	0,0	16,3
Oziq-ovqat mahsulotlari	12,9	29,5	15,3
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	24,1	23,6	15,4
Qora metallar va rangli metallardan tayyorlangan buyumlar	-	-	0,1
Energiya manbalari	4,4	1,2	14,1
Mashina va asbob-uskunalar hamda ularning qismlari	-	-	-
Xizmatlar	1,8	2,4	1,8
Boshqalar	35,6	43,3	37,0

EKSPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI (2020-yil yanvar)

Mahsulot nomi	Ming AQSh dollari	2019-yilning shu davriga nisbatan % da
Oziq-ovqat mahsulotlari		
meva va rezavorlar	521,1	155,4
sabzavotlar	2046,8	7,5 m.
don mahsulotlari	77,5	-
alkogolli va alkogolsiz ichimliklar	33,6	-
qayta ishlangan meva-sabzavot mahsulotlari	38,2	42,7
Kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar		
plastmassalar va ulardan tayyorlangan buyumlar	1567,8	134,9
o`g`itlar	1953,7	77,8
farmatsevtika mahsuloti		
karbonat		
kimyoviy shtapelli tola		
ammiak		
Energiya manbalari va neft mahsulotlari		
tabiiy gaz	2921,7	-
elektroenergiya	162,5	197
qayta ishlangan boshqa neft mahsulotlari	157,4	154,3
motor moylari		
tarkibida oltingugurt bo`lgan yoqilg`ilar		
Qora va rangli metallar		
mis va mis buyumlari		
temir burchaklar, prutkalar va maxsus profillar	31,7	-
rangli metallar va undan tayyorlangan buyumlar (misdan tashqari)		
qora metallardan tayyorlangan bosma va dag`al buyumlar		
Paxta tolasi		
Paxta tolasi	3728,2	-
Boshqalar		
to`qimachilik mahsulotlari	149,4	150,0
charm xom-ashyosi, charm va jun, ulardan tayyorlangan buyumlar	859,7	-
paxta iplari	6364,5	104,3
paxtadan va undan tayyorlangan mahsulotlar	158,2	109,6
Ipak	746,2	6,2 m.

So`nggi uch yilda MDH davlatlariga eksport hajmi oshdi. Mos ravishda boshqa davlatlarning jami eksportdagi ulushi 78,9 %ni tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI (2020-yil yanvar, ming AQSh dollari,)

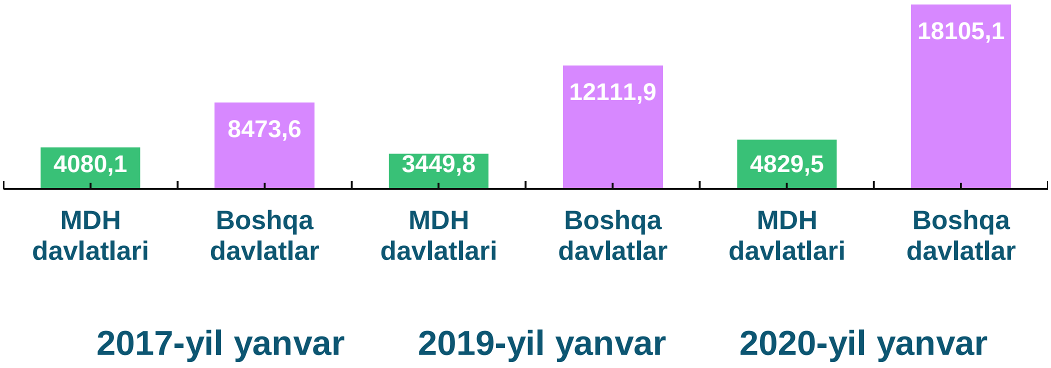

2019-yil bilan taqqoslaganda, tovar va xizmatlar eksporti bo`yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Xitoy Xalq Respublikasi (eksport umumiy hajmining 19,0 %), Afg'oniston (17,1 %), Eron (11,8 %), Turkiya (11,7 %), Rossiya (11,0 %), Pokiston (8,7 %) va Indoneziya (6,3 %) davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 79,3 foizni tashkil etmoqda.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI (2020-yil yanvar)

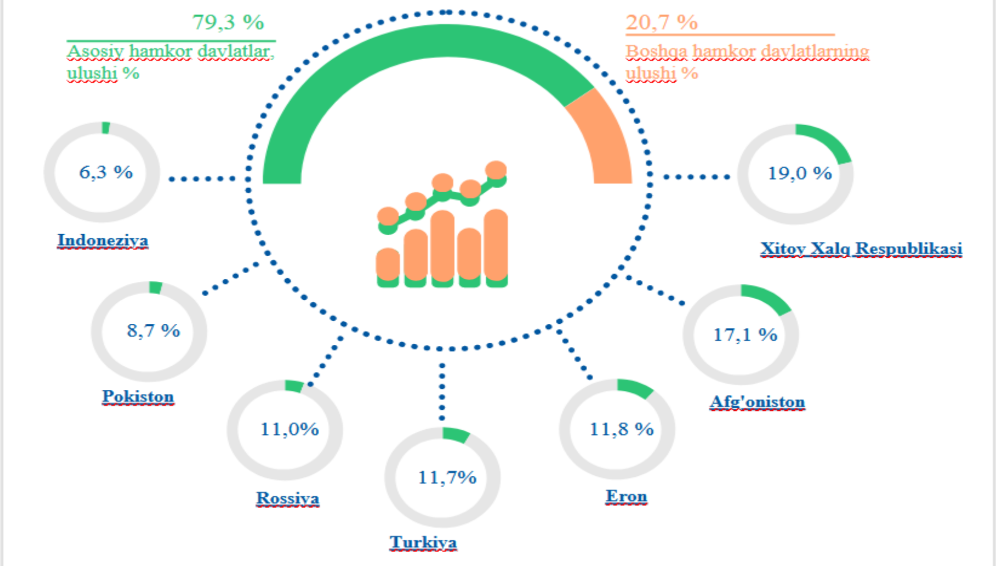

QASHQADARYO VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARIGA AMALGA OSHIRILGAN EKSPORT HAJMI VA O`SISH SUR`ATLARI (yanvar)

Davlatlar	Ming AQSh dollari		O`sish sur`ati, %		O`rni	
	2019-yil yanvar	2020-yil yanvar	2019-yil yanvar	2020-yil yanvar	2019-yil yanvar	2020-yil yanvar
Xitoy Xalq Viloyatsi	2109,5	4357,2	114,4	2,1 m.	3	1
Afg'oniston	239,9	3918,6	16,3	16,3 m.	9	2
Eron	808,1	2703,6	26,3	3,3 m.	5	3
Turkiya	5838,6	2685,4	3,3 m.	46,0	1	4
Rossiya	1997,4	2514,9	143,5	125,9	4	5
Pokiston	436,7	1992,4	51 m.	4,6 m.	8	6
Indoneziya	2512,2	1438,5	109,4	57,3	2	7
Qozog'iston	770,6	1117,2	90,0	145,0	6	8
Ukraina	9,3	542,2	28,2	58,2 m.	14	9
Malayziya	-	433,0	-	-	29	10
Tojikiston	0,1	378,6	-	344 m.	19	11
Singapur	82,5	216,0	323 m.	2,6 m.	10	12
Qirgiziston	652,7	151,2	9,0 m.	23,2	7	13
Litva	-	82,7	-	-	28	14
Hindiston	20,0	75,3	-	3,8 m.	12	15
Turkmaniston	18,6	67,2	3,3 m.	3,6 m.	13	16
Chexiya	-	58,7	-	-	25	17
Moldova	-	58,3	-	-	30	18
BAA	-	22,0	-	-	34	19
Germaniya	-	15,4	-	-	26	20

Ushbu davlatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan energiya tashuvchi va neft mahsulotlari, kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar kiradi.

Xizmatlar eksporti hajmi 416,7 ming AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,8 %ini tashkil etib, 2019-yilga nisbatan 12,6 %ga o`sganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining ulushi transport (36,0 %), Safarlar (27,8 %), moliyaviy (15,0 %) va qurilish xizmatlari (7,1 %) hissasiga to`g`ri kelgan.

XIZMATLAR EKSPORTINING ULUSHI %

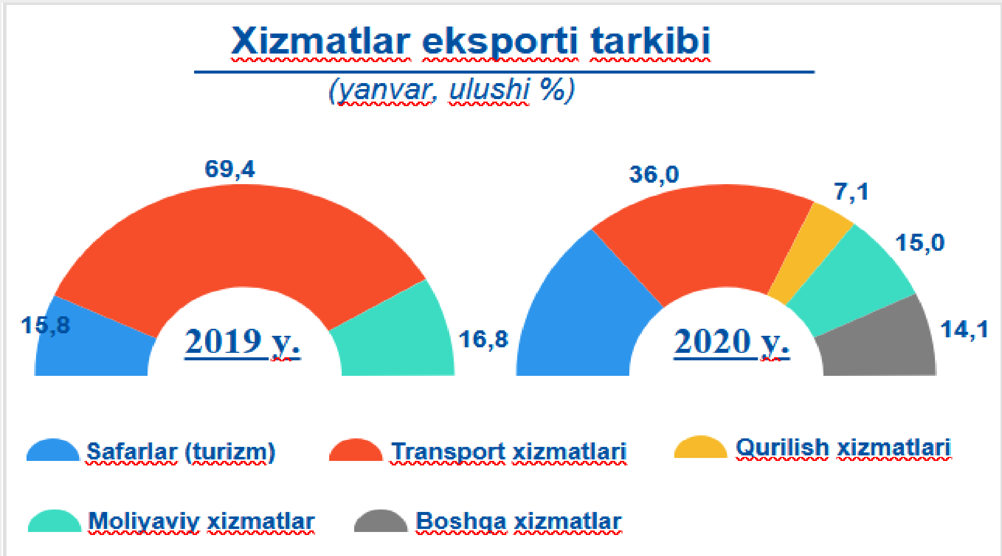

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo`lgan 2683,4 ming dollarlik qiymatli 2640,2 ming tonna meva-sabzavot eksport qilingan.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qirg`iziston, Qozog`iston, Rossiya va Turkiya davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

MEVA - SABZAVOT MAHSULOT-LARINING EKSPORT TOVAR TURLARI BO'YICHA ming AQSH Doll. (yanvar)

Meva-sabzavot eksporti qiymatda eng ko'p Pokiston Respublikasi hissasiga (jami meva-sabzavot eksportidan 43,2 %), to'g'ri kelmoqda.

MEVA - SABZAVOT MAHSULOT-LARINING ASOSIY DAVLATLARGA EKSPORT GEOGRAFIYASI (yanvar)

Davlatlar	2019-yil yanvar			2020-yil yanvar		
	ming tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, %	ming tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, %
Pokiston	24,0	14,6	0,3	878,7	1160,4	43,2
Afg'oniston	90,7	59,4	1,4	595,1	787,6	29,4
Qozogiston	236,4	118,5	2,7	545,7	435,4	16,2
Rossiya	303,9	198,9	4,5	524,1	203,4	7,6
Xitoy	-	-	-	51,6	51,6	1,9
Eron	-	-	-	23,0	23,0	0,9
BAA	-	-	-	22,0	22,0	0,8
Qirg'iziston	48,5	339,8	7,8	-	-	-
Polsha	101,1	8,2	0,2	-	-	-
Turkiya	139,9	3626,9	82,9	-	-	-
Ukraina	15,2	9,3	0,2	-	-	-

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To`qimachilik mahsulotlarining eksporti hajmlarining oshishi bevosita paxta xom ashyosini o`rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo`shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasi sifatida qarash mumkin. Jumladan, joriy yilda 3,2 mln. AQSh dollarli to`qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 14,1 %ni tashkil etdi va o`tgan yilga nisbatan 17,6 barobarga o`sdi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI (yanvar, ming AQSh dollari)

Tovar nomi	2017 y.	2019 y.	2020 y.
Paxta iplari	4689,8	6100,8	6364,5
Tayyor naqshli va tikuvchilik mahsulotlari	22,9	58,7	147,7
Trikotaj mato	-	19,7	-
Ipak va ipak buyumlari	-	120,4	746,2
Paxta matolari	52,5	120,4	746,2
Boshqa tayyor to'qimachilik mahsulotlari	24,8	21,3	1,7
Paxta yünü, shoyi va to'quv bo'lmagan materiallar, ip mahsulotlari	169,3	144,3	228,7

Viloyatning to`qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag`batlantirish borasidagi amaliy ishlar natijasida Viloyatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

QASHQDARYO VILOYATINING IMPORTI (2020-yil yanvar)

Viloyatda import o`rnini bosuvchi mahsulotlarni ishlab chiqarishni rag`batlantirish va ishlab chiqarishni mahalliylashtirish borasida amalga oshirilayotgan islohotlarga qaramasdan so`nggi yillarda import hajmi oshib kelayotganligini kuzatish mumkin. Jumladan, hisobot davrida import hajmi 15762,0 ming AQSh dollarni (2019-yilga nisbatan 19,4 % ga kamayish kuzatildi) tashkil.

Import tarkibida eng katta ulush mashina va asbob-uskunalar hamda ularning qismlari (71,4 %), kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar (7,7 %).

IMPORT TARKIBI (ulush %)

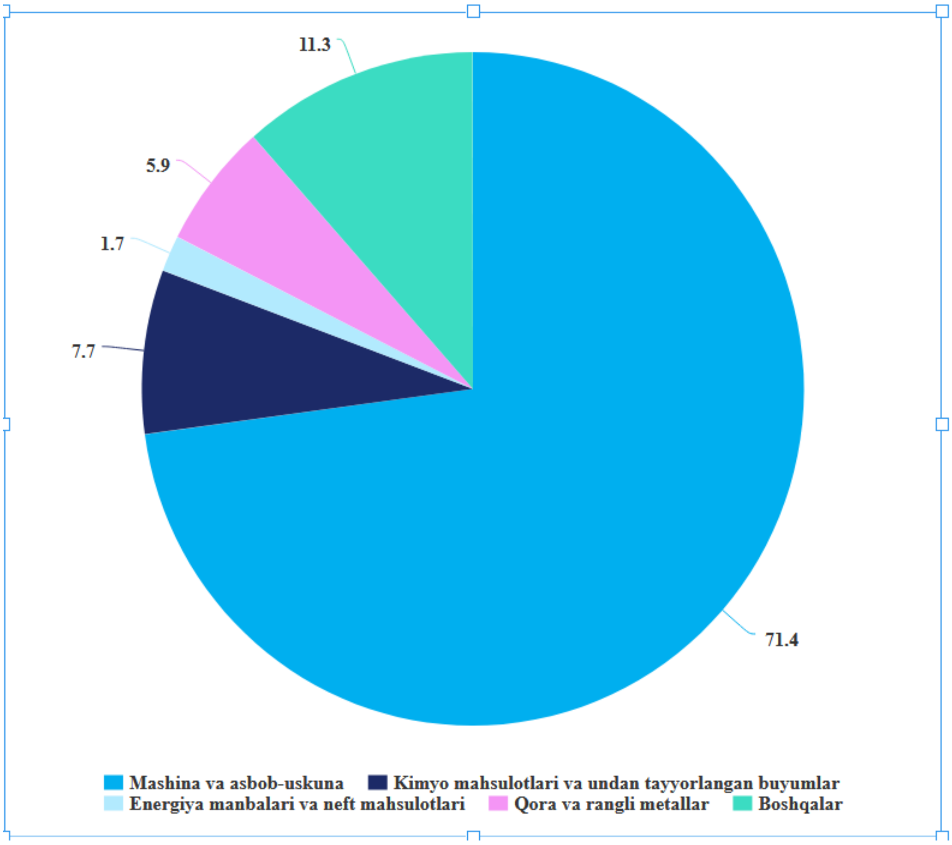

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko`ra, 2020-yilda import qilingan tovarlar hajmi, o`tgan yilga nisbatan 3794,0 ming AQSh dollariga kamayib va 15762,0 ming. AQSh dollarini tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI ming AQSh **dollari (2020-yil yanvar)**

Tarkibi	ming AQSh dollari			umumiy hajmga nisbatan, %		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	**15762,0**	**6468,5**	**9293,5**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari	322,1	159,2	162,9	2,0	2,5	1,8
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	1221,2	488,0	733,2	7,7	7,5	7,9
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	265,7	265,7	-	1,7	4,1	-
Qora va rangli metallar va ulardan yasalgan buyumlar	931,3	550,5	380,8	5,9	8,5	4,1
Mashina va asbob-uskunalar	11249,8	3810,6	7439,2	71,4	58,9	80,0
Xizmatlar	-	-	-	-	-	-
Boshqalar	1771,9	1194,5	577,4	11,3	18,5	6,2

Importning eng katta ulushi, jumladan, mashina va asbob-uskunalar (71,4 %), Kimyo mahsulotlari va buyumlari (7,7 %) va qora va rangli metallar ulardan tayyorlangan buyumlar (5,9 %) MDH davlatlariga to`g`ri keladi, boshqa xorijiy davlatlarga esa eng katta ulush mashina va asbob-uskunalar (80,0 %), kimyoviy mahsulotlar va undan tayyorlangan buyumlar (7,9 %) hissasiga to`g`ri keladi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORTNING O`SISH DINAMIKASI (2020-yil yanvar)

Tarkibi	2019-yilga nisbatan, %		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	**80,6**	**115,8**	**66,5**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari	8,9	5,3	25,9
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	71,3	64,7	76,4
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	44,1	44,4	0,0
Qora va Rangli metallar va ulardan yasalgan buyumlar	3,2 м.	2,3 м.	7,2 м.
Mashina va asbob-uskunalar	94,1	13,1 м.	63,7
Xizmatlar	-	-	-
Boshqalar	129,8	167,2	88,8

2020-yilda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko`rsatdiki, 2019-yilga nisbatan mashina va asbob-uskunalar hamda ularning qismlari importining ulushi 61,2 % dan 10,2 % gacha o`sdi, kimyo mahsulotlari importining ulushi esa 1,5 % dan 4,4 %gacha o'sdi.

IMPORT TARKIBI DINAMIKASI (yanvar, %)

Tarkibi	2018 y.	2019 y.	2020 y.
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari	2,0	2,5	1,8
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	7,7	7,5	7,9
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	1,7	4,1	-
Qora va Rangli metallar va ulardan yasalgan buyumlar	5,9	8,5	4,1
Mashina va asbob-uskunalar	71,4	58,9	80,0
Xizmatlar	-	-	-
Boshqalar	11,3	18,5	6,2

IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLARI TARKIBI (2019-yil yanvar)

Mahsulot nomi	Ming AQSh dollari	2019-yilga nisbatan, %
Oziq-ovqat mahsulotlari		
xom shakar	2388,8	-
bug'doy	131,5	-
un	184,0	36,7
arpa	64,3	-
guruch	34,6	-
urug'lari	164,9	21,1
kartoshka	38,7	33,2
kakao va undan tayyorlangan mahsulotlar	24,1	-
sitrus mevalari	331,5	36,0
uy hayvonlari uchun tayyor ovqat	-	-
Kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar		
farmatsevtika mahsulotlari	-	-
plastmassa va plastmassa buyumlar	185,4	53,2
kauchuk va rezina mahsulotlari	35,1	28,4
organik kimyo birikmalari mahsuloti	-	-
parfyumeriya-kosmetika va yuvish vositalari	56,0	-
bo`yoq ekstraktlari	0,0	75,3
o`simliklarni o`stirish regulyatorlari	50,1	28,9
kimyoviy iplar	-	-
kimyoviy shtapelli tola	-	-
aralashmalar va erituvchilar	-	-
kaustik soda	-	-
kimyoviy va mineral o`g`itlar	-	-
Energiya manbalari va neft mahsulotlari		
neftni qayta ishlash mahsulotlari	76,8	10,9
neft xomashyosi	525,3	2,5 m.
aglomerlanmagan lignit yoki jigarrang ko`mir	-	-
elektroenergiya	-	-
Qora va rangli metallar		
qora metall va undan tayyorlangan buyumlar	6699,5	12,6 m.
rangli metall va undan tayyorlangan buyumlar	9,4	50,6

IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLARI TARKIBI (2019-yil yanvar)

Mahsulot nomi	Ming AQSh dollari	2019-yilga nisbatan, %
Mashina va asbob-uskunalar		
Avtomobillar uchun ehtiyot qismlar va uskunalar	413,4	178,3
to`qimachilik tolasini qayta ishlash mashinalari	526,4	-
yuk avtomobillari va maxsus avtomobillar	-	-
konditsionerlar, sovutgichlar, muzlatkichlar va isitgichli uskunalar	248,5	2,3 m.
qishloq xo`jaligi mashinalari va boshqa uskunalari	405,3	6,7 m.
tuproqni maydalovchi uskunalar	75,7	2,4 m.
vakum va suyuqlik nasoslari	736,5	901,6
uchuvchi apparatlar	-	-
ekskavatorlar va buldozerlar	230,3	7,2 m.
kir yuvish va idish yuvish mashinalari, quritgichlar, sentrafugalar	118,7	11,7
yengil avtomobillar	50,2	26,8
shinalar va pokrishkalar	0,08	-
tibbiy asbob-uskunalar	70,0	69,8
elektron dvigatellar, generatorlar va transformatorlar	10,8	65,3
neft-gaz quvurlari uchun truba va trubkalar	2,1	0,8
oziq ovqatsanoati uchun uskunalar	-	-
Boshqalar		
yog`och va yog`och buyumlar	279,9	7,8 m.
qog`oz, karton va chop etilgan buyumlar	11,0	-
sement	213,3	30,3
rangli metall konsentartlari va rudalari	-	-
tosh, gips va keramik buyumlar	-	-
qurilish majmualari konstruksiyasi	491,7	8,0
shisha va shishadan tayyorlangan buyumlar	0,6	5,2
boshqa tirik o`simliklar	-	-
asbest	-	-
qimmatbaho bo`lmagan metalldan ishlangan oshxona asbob-anjomlari	13,2	13,7
o`rindiq mebellar	-	-
o`yinchoqlar, o`yinlar va sport anjomlari	-	-
yirik shoxli mollar	191,2	127,4
tirik uy parrandalari	-	-

MDH Viloyatlari va boshqa xorijiy davlatlar bilan import ulushining dinamikasi barqaror nisbati saqlanib qolmoqda va joriy davrda ushbu ko`rsatkich 41,0:59,0 munosabatni tashkil etdi.

IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLARI TARKIBI (2019-yil yanvar)

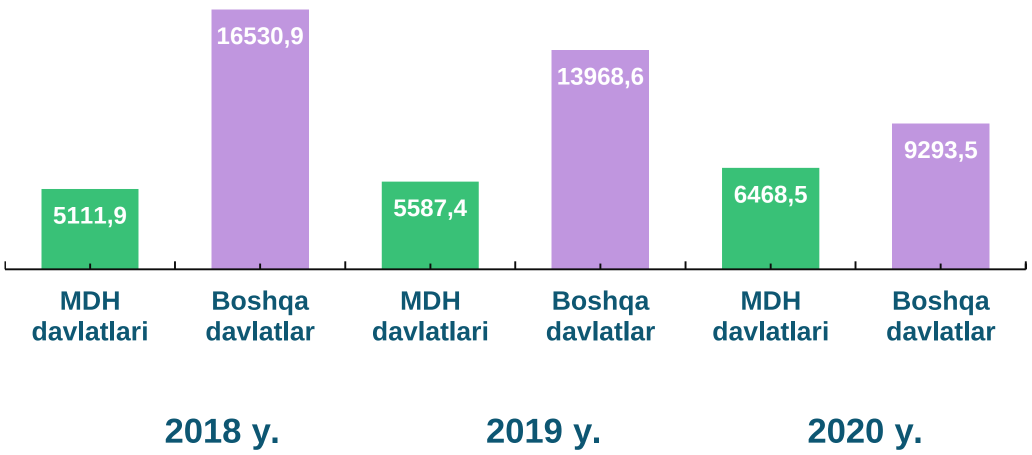

Hisobot davri yakunlariga ko`ra, import bo`yicha hamkor davlatlar orasida Rossiya Federatsiyasini 15,9 % ulushi bilan ortda qoldirgan holda Xitoy umumiy import hajmida 30,6 % ulushi bilan birinchi o`rinni egalladi.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR-DAVLATLAR (yanvar)

Davlatlar	ming AQSH dollari		o`sish sur`ati, %		o`rni	
	2019 y.	2020 y.	2019 y.	2020 y.	2019 y.	2020 y.
Xitoy	10032,9	4828,9	48,1	48,1	1	1
Belarusiya	49,5	2580,4	21,6	52,1 m.	19	2
Rossiya	1903,0	2508,3	74,0	131,8	3	3
Qirg'iziston	-	1052,8	-	-	-	4
Italiya	274,8	706,4	6,8 m.	2,6 m.	9	5
Turkiya	861,9	680,8	84,6	79,0	5	6
Hindiston	-	666,1	-	-	-	7
Germaniya	206,5	649,4	17,7	3,1 m.	12	8
Koreya Respublikasi	1024,1	533,2	38,5	52,1	4	9
Avstraliya	-	378,0	-	-	-	10
Litva	221,1	350,8	3,6 m.	158,7	11	11
Qozog'iston	720,2	224,3	42,6	31,1	6	12
Estoniya	406,8	119,7	14,5	29,4	7	13
Frantsiya	-	94,5	-	-	-	14
Polsha	-	72,2	-	-	-	15
Ukraina	2579,9	61,4	4,6 m.	2,4	2	16
Ekvador	23,8	54,7	-	2,3 m.	20	17
Shveytsariya	80,5	54,5	12,8 m.	67,6	16	18
Turkmaniston	272,9	41,2	-	15,1	10	19
Eron	77,0	33,9	2,2 m.	44,0	17	20

Umuman olganda, 2020-yil yanvar oyiga jami 25 ta davlatlardan Qashqadaryo viloyatiga tovar va xizmatlar import qilingan.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR ULUSHI foizda

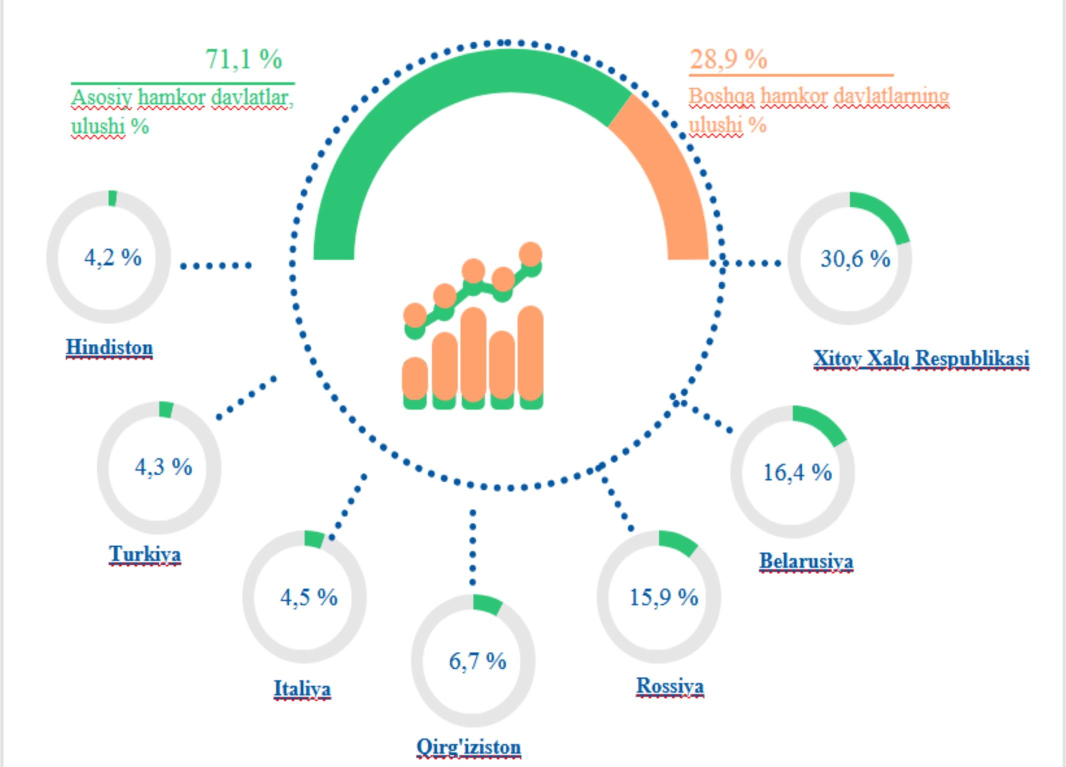

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR ULUSHI foizda

Shulardan 7 ta eng yirik bo`lgan Xitoy Xalq Respublikasi, Belarussiya, Rossiya Federatsiyasi, Qirg'iziston, Italiya, Turkiya va Hindiston hamkor davlatlaridan jami import hajmi 13023,7 ming. AQSh dollariga teng. Bu esa umumiy import hajmining 71,1 % ini tashkil qiladi.

Viloyatda investitsiya muhitining yaxshilanib borayotgani sari va ushbu sohada amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida mashina va asbob-uskunalar importining oshishi tabiiy hol. Jumladan, Xitoy, Belarussiya, Rossiya, Qirg'iziston va Italiya kabi davlatlar tomonidan respublikaga amalga oshirilayotgan investitsiyalar hajmining yuqoriligi natijasida ulardan import qilingan mashina va asbob-uskunalarning jami importdagi ulushi yuqoriligicha saqlanib qolmoqda.

QURILISH MATERIALLARI IMPORTI (2020-yil yanvar)

2020-yil yakuni bilan 807,4 ming AQSh dollari miqdorida qurilish materiallari importi amalga oshirilgan bo`lib, umumiy import hajmining 5,1 % ini tashkil qildi.

Import qilingan qurilish materiallari tarkibida yog`och va yog`och mahsulotlari (4,9 %), sement (0,2 %) hamda shisha va shisha buyumlar (0,03 %).

2020-yilda qurilish materiallari import hajmi 2019-yilga nisbatan sezilarli darajada oshgan.

Qurilish materiallari	2018 y.	2019 y.	2020 y.
Sement	213,3	213,3	30,3
Yog`och va yog`och mahsulotlari	519,7	279,9	771,9
Asbest	-	-	-
Shisha va shisha buyumlar	8,4	5,6	5,2

Shu o`rinda ta`kidlash lozimki, davlatimiz tomonidan qurilish mahsulotlari importi o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarini ishlab chiqarish hamda ichki bozorni sifatli va arzon qurilish materiallari bilan ta`minlash bo`yicha bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda.

Import tarkibida asosiy ulushni tashkil qilayotgan mashina va asbob-uskunalar hamda kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar asosan qaysi davlatlardan viloyatmizga olib kirilayotganini quyidagi ma`lumotdan ko`rish mumkin.

MASHINA VA ASBOB-USKUNALAR IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2020-yil yanvar)

Mashina va asbob-uskunalar import qilingan asosiy hamkor davlatlar

(yanvar 2020-yil.)

Shu bilan, yurtimizda tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar va dunyo davlatlari bilan olib borilayotgan mustahkam aloqalar natijasida viloyatimizning eksport salohiyati oshib borayotgani yaqqol namoyon bo`lmoqda.

Kimyo mahsulotlari va undan tayorlangan buyumlar asosiy hamkor davlatlar

(yanvar 2020-yil.)

KIMYO MAHSULOTLARI VA UNDAN TAYOLANGAN BUYUMLAR IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2020-yil yanvar)

Shuningdek, davlatimiz tomonidan bir qator soliq, bojxona imtiyozlarining yaratilishi, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarilishi milliy mahsulotlarimizni tashqi bozorlarda mustahkam o`rin egallashlari uchun zamin yaratmoqda.

**Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi boshqarmasi
Tel.:71-230-83-91**